TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija)

SPRENDIMAS

2004 m. spalio 14 d.*

Byloje C-340/02

dėl 2002 m. rugsėjo 24 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama M. Nolin, nurodžiusio adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Prancūzijos Respubliką, atstovaujamą G. Bergues, S. Pailler ir D. Petrausch,

atsakovę,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai S. von Bahr ir K. Schiemann (pranešėjas),

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
sekretorius R. Grass,

susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu,

išnagrinėjęs šalių pateiktas pastabas,

susipažinęs su 2004 m. kovo 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Šiuo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvą 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 209, p. 1, toliau – Direktyva), būtent pagal šios direktyvos 15 straipsnio 2 dalį, nes *Communauté urbaine du Mans* (Manso miesto bendruomenių susivienijimas, toliau – CUM) sudarė sutartį dėl studijos, kurios

objektu, be kita ko, buvo parama užsakovui, susijusi su Chauvinière nutekamųjų vandenų valymo įrenginiais, nepaskelbęs pranešimo apie sutartį *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.*

Teisinis pagrindas

2 Direktyvos 7 straipsnio 1 dalis nustato:

„Ši direktyva galioja viešojo paslaugų pirkimo sutartims, kurių apskaičiuota vertė be PVM yra ne mažesnė kaip 200 000 ekiu."

3 Remiantis Direktyvos 8 straipsniu, sutartys, kurių objektas yra I A priede išvardytos paslaugos, yra sudaromos pagal minėtos direktyvos III–VI dalių nuostatas.

4 Direktyvos V dalies „Bendrosios paskelbimo taisyklės" 15 straipsnio 2 dalis numato:

„Perkančiosios organizacijos, norinčios viešojo paslaugų pirkimo sutartį sudaryti atviro ar riboto konkursų arba, pagal 11 straipsnyje išdėstytas sąlygas, derybų būdu, apie savo ketinimus paskelbia pranešimu."

5 Direktyvos III dalies „Sudarymo procedūros pasirinkimas ir taisyklės, reglamentuojančios projektų konkursus“ 11 straipsnio 3 dalis leidžia nukrypti nuo įsipareigojimo iš anksto paskelbti pranešimą apie sutartį, nustatydama:

„Perkančiosios organizacijos gali sudaryti viešojo paslaugų pirkimo sutartis derybų būdu, iš anksto neskelbdamos pranešimo apie sutartį, tokiais atvejais:

<...>

c) kai atitinkama sutartis sudaroma pagal projekto konkursą ir privalo pagal galiojančias taisykles būti skirta laimėjusiam arba vienam iš laimėjusių kandidatų. Pastaruoju atveju visi laimėję kandidatai yra kviečiami dalyvauti derybose;

<...>“

6 Remiantis Direktyvos 1 straipsnio g punktu:

„(Šioje direktyvoje) „projekto konkursai“ – tai tokia nacionalinė procedūra, kuri leidžia perkančiajai organizacijai įsigyti pirmiausia teritorijos ir miestų planavimo, architektūros ir statybos arba duomenų apdorojimo srityse vertinimo komisijos parinktą planą ar projektą po to, kai tie planai ar projektai buvo pateikti konkursui dėl laimėjimo arba be laimėjimo.“

Faktinės aplinkybės

7 CUM paskelbė kelis kvietimus teikti pasiūlymus, susijusius su paslaugų teikimu Chauvinière nutekamųjų vandenų valymo įrenginių atnaujinimo darbams.

8 Tuo tikslu buvo sudarytas darbų planas, suskirstytas į tokius tris etapus:

— pirmasis etapas: nutekamųjų vandenų valymo darbų įgyvendinimo galimybių studija, siekiant užtikrinti Chauvinière valymo įrenginių atitiktį Europos aplinkosaugos reikalavimams,

— antrasis etapas: sutarties dėl studijos, kurios objektas: 1) parama užsakovui ruošiant detalią techninę programą pirmuoju etapu pasirinkto sprendimo pagrindu; 2) veiksmų poveikio aplinkai įvertinimo studijos rengimas ir 3) parama statybų užsakovui, vertinant trečiuoju etapu pateiktus pasiūlymus,

— trečiasis etapas: darbų projektavimas ir projekto įgyvendinimas.

9 Du pranešimai apie sutartį buvo atitinkamai paskelbti Oficialiajame leidinyje: 1996 m. lapkričio 30 d. (S 233) ir 1998 m. gruodžio 10 d. (S 239).

10 1996 m. lapkričio 30 d. pranešimu buvo paskelbtas kvietimas teikti pasiūlymus ribotam projekto konkursui dėl pirmajame etape numatytų darbų atlikimo galimybės studijos. Projekto konkursas numatė 200 000 FRF kiekvienam iš trijų laimėjusių dalyvių, t. y. bendrą 600 000 FRF premijų fondą.

11 Šio pranešimo 2 punktas taip pat numatė, kad dalyvis, kurio pasiūlytas sprendimas pirmajame etape numatytame projekto konkurse bus išrinktas, „galės būti pakviestas bendradarbiauti įgyvendinant savo idėją pagal sutartį dėl studijos, kurios objektas (be kita ko) yra parama užsakovui", kaip numatyta antrojo etapo pirmoje ir trečiojoje dalyse.

12 1998 m. gruodžio 10 d. pranešimas buvo susijęs su trečiuoju etapu.

Ikiteisminė procedūra

13 1999 m. spalio 7 d. laišku Komisija paragino Prancūzijos valdžios institucijas pateikti pastabas dėl minėtų pranešimų apie sutartį paskelbimo sąlygų ir būdų.

14 Nesulaukusi oficialaus Prancūzijos valdžios institucijų atsakymo, Komisija 2003 m. rugpjūčio 3 d. pateikė joms oficialų įspėjimą su trimis kaltinimais, atitinkamai susijusiais su Direktyvos 27 straipsnio 2 dalies, 15 straipsnio 2 dalies ir 36 straipsnio 1 dalies pažeidimais.

15 2000 m. lapkričio 21 d. laišku Prancūzijos valdžios institucijos užginčijo visus Komisijos nurodytus kaltinimus. Kadangi šis atsakymas Komisijos nepatenkino, ji 2001 m. liepos 26 d. laišku pateikė argumentuotą nuomonę, kurioje pakartojo savo kaltinimus.

16 Į šią argumentuotą nuomonę Prancūzijos valdžios institucijos atsakė 2002 m. vasario 4 d. laišku. Jame minėtos institucijos pripažino pirmojo ir trečiojo Komisijos kaltinimų pagrįstumą.

17 Tokiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė pateikti šį ieškinį tik dėl antrojo argumentuotoje nuomonėje išdėstyto kaltinimo.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

18 Savo ieškinyje Komisija tvirtina, kad antrajame etape sudaryta 4 502 137,90 FRF vertės sutartis dėl paramos užsakovui buvo susijusi su kitomis paslaugomis, nei nustatytos 1996 m. lapkričio 30 d. pranešime apie projekto konkursą. Apie šią sutartį turėjo būti paskelbta ir konkursas turėjo būti organizuotas laikantis bendrų paskelbimo ir dalyvavimo konkurse taisyklių, nustatytų Direktyvos V ir VI dalyse. Ši sutartis buvo sudaryta su projekto konkurso, susijusio su pirmajame etape numatytų darbų atlikimo galimybių studija, laimėtoju, nepaskelbus naujo pranešimo ir neorganizavus naujo konkurso Bendrijos lygmeniu.

19 Komisijos nuomone, 1996 m. pranešimo apie sutartį nuostata, kad konkurso laimėtojas galėtų būti pakviestas bendradarbiauti antruoju etapu padedant užsakovui, yra netinkama ir jokiu būdu neatleidžia perkančios organizacijos nuo įsipareigojimų, kylančių iš Direktyvos.

20 Komisija priduria, kad Direktyvoje įtvirtintas vienodo požiūrio konkurso dalyvių atžvilgiu taikymo principas įpareigoja, kad sutarties objektas būtų aiškiai apibrėžtas ir kad jo negalima išplėsti procedūros metu. Komisijos nuomone, šis principas taip pat reiškia, kad turi būti aiškiai apibrėžti sutarties sudarymo kriterijai. Tačiau konkurso laimėtojas ne tik nebuvo tikras ir neturėjo jokių teisių teikiant kitas paslaugas pagal vėlesnę sutartį dėl techninės paramos užsakovui teikimo, bet ir šios paskutinės sutarties atžvilgiu nebuvo apibrėžti jokie jos sudarymo kriterijai.

21 Atsiliepime į ieškinį Prancūzijos vyriausybė visų pirma tvirtina, kad atitinkamos 1996 m. lapkričio 30 d. pranešimo apie sutartį nuostatos ir jame nurodomos konsultacijos dėl detalesnės informacijos taisyklės nepaliko jokių abejonių dėl CUM ketinimo pasilikti galimybę sudaryti su projekto konkurso laimėtoju sutartį dėl studijos, kurios objektas – parama užsakovui. Todėl sutartis dėl paramos užsakovui galėjo būti sudaryta su projekto konkurso laimėtoju, iš anksto nepaskelbus naujo pranešimo apie sutartį.

22 Antra, Prancūzijos vyriausybė mano, kad Direktyvos 11 straipsnio 3 dalies c punktas šiuo atveju atleidžia nuo pareigos iš anksto paskelbti pranešimą apie sutartį.

23 Dėl Komisijos argumento, kad sutarties dėl paramos užsakovui sąlygos nebuvo apibrėžtos 1996 m. lapkričio 30 d. pranešime apie sutartį, taip pažeidžiant kandidatų lygybės principą, Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad šis kaltinimas atmestinas kaip nepriimtinas, nes jis pirmą kartą buvo nurodytas pareiškiant ieškinį, ir todėl

Prancūzijos vyriausybė neturėjo galimybės pateikti savo gynybos argumentus ikiteisminės procedūros metu.

24 Pastarojo teiginio atžvilgiu Komisija teigia, kad šiuo atveju tai nėra naujas kaltinimas, o tik pastabos, kuriomis ji grindžia savo poziciją, kad sutarties objektas buvo susijęs tik su projekto konkursu.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl priimtinumo

25 Primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką ikiteisminė procedūra siekiama suteikti atitinkamai valstybei narei galimybę, pirma, įvykdyti įsipareigojimus pagal Bendrijos teisę ir, antra, tinkamai pateikti savo gynybos argumentus, atsakant į Komisijos suformuluotus kaltinimus (žr., *inter alia,* 2001 m. gegužės 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-152/98, Rink. p. I-3463, 23 punktą ir 2002 m. sausio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-439/99, Rink. p. I-305, 10 punktą).

26 Pirmiausia tai reiškia, kad pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dalykas apibrėžiamas vykstant šioje nuostatoje numatytai ikiteisminei procedūrai. Todėl ieškinys turi būti grindžiamas tais pačiais motyvais ir pagrindais kaip ir argumentuota nuomonė. Taigi, jeigu kaltinimas nebuvo suformuluotas argumentuotoje nuomonėje, jo negalima pateikti proceso Teisingumo Teisme stadijoje (žr., *inter alia,* minėto sprendimo *Komisija prieš Italiją* 11 punktą).

27 Antra, argumentuotoje nuomonėje turi būti nuosekliai ir detaliai išdėstytos priežastys, lėmusios Komisijos įsitikinimą, kad atitinkama valstybė neįvykdė įsipareigojimų pagal Sutartį (žr., *inter alia*, 1997 m. gruodžio 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-207/96, Rink. p. I-6869, 18 punktą ir minėto 2002 m. sausio 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją* 12 punktą).

28 Nagrinėjamu atveju argumentuotos nuomonės 20 ir 21 punktuose Komisija, kalbėdama apie antrąjį kaltinimą, tvirtino, kad dėl „pranešimo apie sutartį nuostatos, numatančios laimėtojui galimybę „bendradarbiauti įgyvendinant pasirinktą idėją" <...> nesuteikė konkurso laimėtojui jokio tikrumo ir jokių teisių dėl kitų paslaugų pagal vėlesnę sutartį dėl techninės paramos užsakovui teikimo" ir „<...> kad perkančioji organizacija pasielgė neteisingai, nuspręsdama, jog apie įvairias paramos užsakovui paslaugas, numatytas antrajame bendro darbų plano etape, neturi būti paskelbta viešai ir kad dėl jų neturi būti surengtas viešas konkursas".

29 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad teigdama, jog 1996 m. lapkričio 30 d. pranešime apie sutartį, pažeidžiant vienodo požiūrio taikymo kandidatų atžvilgiu principą, nebuvo apibrėžtos sutarties dėl paramos užsakovui sudarymo sąlygos, Komisija tik išaiškino argumentuotos nuomonės 20 ir 21 punktuose išdėstytą kaltinimą, bet nesuformulavo naujo kaltinimo. Todėl Prancūzijos vyriausybės pateiktas argumentas dėl nepriimtinumo atmestinas.

Dėl esmės

30 Šiuo ieškiniu Komisija iš esmės kaltina Prancūzijos valdžios institucijas, kad jos sudarė antrajame etape numatytą paramos užsakovui sutartį be Direktyvoje numatytos viešųjų pirkimų procedūros.

31 Pirmiausia pažymėtina, kad akivaizdu, jog nagrinėjamu atveju yra įgyvendintos Direktyvos taikymo sąlygos. Iš tikrųjų, antrajame etape numatyta studija ir parama užsakovui yra paslaugos Direktyvos 8 straipsnio ir jos I A priedo prasme. Be to, užsakymas viršija minimalią Direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje numatytą sutarties vertę.

32 Todėl sutartis dėl minėtų paslaugų teikimo, remiantis Direktyvos 8 straipsniu, galėjo būti sudaryta tik pagal šios direktyvos III dalies taisykles, būtent jos 11 straipsnį ir 15 straipsnio 2 dalį. Remiantis pastaraja nuostata, perkančiosios organizacijos privalėjo paskelbti pranešimą apie sutartį.

33 Vis dėlto Prancūzijos vyriausybė mano, kad 1996 m. lapkričio 30 d. pranešime numatyta galimybė sudaryti su antruoju etapu susijusią sutartį su projekto konkurso laimėtoju atleidžia perkančiąją organizaciją nuo pareigos paskelbti iš anksto naują pranešimą apie sutartį.

34 Šis argumentas nepriimtinas. Iš tikrųjų Direktyvos 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas vienodo požiūrio visų paslaugų teikėjų atžvilgiu taikymo principas ir iš jo išplaukiantis skaidrumo principas (žr. pagal analogiją 1996 m. balandžio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, C-87/94, Rink. p. I-2043, 51–53 punktus ir 2000 m. gruodžio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Telaustria ir Telefonadress*, C-324/98, Rink. p. I-10745, 61 punktą) reikalauja, kad būtų aiškiai apibrėžti kiekvienos sutarties objektas ir jos sudarymo sąlygos.

35 Be to, toks reikalavimas reiškia, kad sutarties objektas ir jos sudarymui numatyti kriterijai turi būti laikomi lemiamais nustatant, kurią Direktyvoje numatytų procedūrų rūšį reikia pasirinkti, ir vertinant, ar buvo išpildytos procedūrai nustatytos privalomos sąlygos.

36 Iš to darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju pati galimybė sudaryti antrajame etape numatytą sutartį, remiantis kitai sutarčiai, t. y. numatytajai pirmajame etape, nustatytais kriterijais, nereiškia, kad sutartis buvo sudaryta laikantis vienos iš Direktyvos nustatytų procedūrų.

37 Prancūzijos vyriausybė taip pat remiasi Direktyvos 11 straipsnio 3 dalimi, leidžiančia perkančiajai organizacijai, sudarančiai sutartį derybų būdu, tam tikrais tiksliai apibrėžtais atvejais nukrypti nuo pareigos iš anksto skelbti pranešimą apie sutartį. Pagal Direktyvos 11 straipsnio 3 dalies c punktą taip yra tuo atveju, „kai atitinkama sutartis sudaroma pagal projekto konkursą ir privalo pagal galiojančias taisykles būti skirta laimėjusiam arba vienam iš laimėjusių kandidatų <...>".

38 Šiuo atžvilgiu primintina, kad, kaip teisingai pažymėjo Komisija, ši nuostata kaip išimtis iš pagrindinės Sutarties normos turi būti aiškinama siauriau ir kad išimtinių aplinkybių, pateisinančių leidžiančią nukrypti nuostatą, įrodinėjimo našta tenka asmeniui, norinčiam ja pasinaudoti (žr. 2003 m. balandžio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-20/21 ir C-28/01, Rink. p. I-3609, 58 punktą).

39 Nagrinėjamu atveju, kaip savo išvados 40 punkte pažymėjo generalinis advokatas, dalis antrojo etapo paslaugų nepateko į konkurso sąvoką, apibrėžtą Direktyvos 1 straipsnio g punkte, kuriame kalbama apie „planą ar projektą". Todėl, net jeigu pirmoji antrojo etapo dalis (parama užsakovui ruošiant detalią techninę programą, remiantis pirmajame etape pasirinktu sprendimu) galėtų būti laikoma planu ar projektu Direktyvos 1 straipsnio g punkto prasme, to negalima pasakyti apie trečiąją antrojo etapo dalį. Taigi akivaizdu, kad parama užsakovui, vertinant trečiuoju etapu pateiktus pasiūlymus, nėra planas ar projektas Direktyvos 1 straipsnio g punkto prasme.

40 Bet kuriuo atveju šioje byloje nėra tenkinamos Direktyvos 11 straipsnio 3 dalies c punkte numatytos išimties taikymo sąlygos. Iš tikrųjų iš šios nuostatos formuluotės aiškiai matyti, jog nuo pareigos paskelbti pranešimą gali būti atleidžiama tik tuomet, kai atitinkama sutartis sudaroma pagal projekto konkursą, ir kad ji privalo būti sudaryta su konkursą laimėjusiu arba vienu iš laimėjusių kandidatų.

41 Kaip savo išvados 45 punkte teigia generalinis advokatas, Direktyvos 11 straipsnio 3 dalies c punkto formuluotė „pagal projekto konkursą" reiškia, kad tarp konkurso ir atitinkamos sutarties turi būti tiesioginis funkcinis ryšis. Ta apimtimi, kuria nagrinėjamas konkursas buvo susijęs su pirmuoju etapu ir organizuotas siekiant sudaryti su šiuo etapu susijusią sutartį, antrojo etapo sutartis negali būti laikoma sudaryta pagal šį konkursą.

42 Be to, 1996 m. lapkričio 30 d. pranešimo apie sutartį 2 punkto nuostata numato tik galimybę, o ne pareigą pavesti antrojo etapo įgyvendinimą pirmojo etapo konkurso laimėtojui. Todėl negalima teigti, kad su antruoju etapu susijusi sutartis turi būti sudaryta su konkursą laimėjusiu arba vienu iš laimėjusių kandidatų.

43 Taigi Direktyvos 11 straipsnio 3 dalies c punkte numatyta išimtis iš pareigos paskelbti pranešimą apie sutartį negali būti taikoma nagrinėjamu atveju.

44 Iš to, kas pirmiau pasakyta, darytina išvada, kad antrasis etapas nebuvo pranešimo apie viešųjų paslaugų pirkimo sutartį objektas pagal Direktyvos nuostatas, nors šis etapas pateko į Direktyvos taikymo sritį.

45 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, konstatuotina, kad Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 15 straipsnio 2 dalį, nes CUM sudarė sutartį dėl studijos, kurios objektas – parama užsakovui, susijusi su Chauvinière nutekamųjų vandenų valymo įrenginiais, nepaskelbęs pranešimo apie sutartį Oficialiajame leidinyje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Pagal Teisingumo Teismo darbo reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti išlaidas ir Prancūzijos Respublika pralaimėjo bylą, pastaroji turi padengti išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvą 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, būtent šios direktyvos 15 straipsnio 2 dalį, nes *Communauté urbaine du Mans* sudarė sutartį dėl studijos, kurios objektas – parama užsakovui, susijusi su Chauvinière nutekamųjų vandenų valymo įrenginiais, nepaskelbęs pranešimo apie sutartį *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.***

2. **Priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.